بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޝަރީޢަތް ނަންބަރު: 2016/HC-A/105
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ދިވެހި ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: މުޙައްމަދު ވަޙީދު
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A237784
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]/ ރ. އިނގުރައިދޫ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.[illegible]/ މާލެ

- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 08 މާރިޗު 2016
* ނިމުނު ތާރީޚް: 20 މާރިޗު 2016

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2016/1354
- އަމުރު ނެރުނު ކޯޓު:ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަންދު އަމުރު (މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން/ ގެންގުޅުން/ ވިޔަފާރިކުރުން)
- އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚް: 25 ފެބުރުއަރީ 2016

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ ތަރުތީބު:
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު، އިސްފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުޘްމާން

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްނޫން ކަމަށްބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުމަށްއެދި [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަނެ [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ރ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- **[illegible] ނުކުތާތައް:**

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ ކޯޓުއަމުރަކީ، ރ. [illegible]/[illegible] މުޙައްމަދު [illegible] މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible]/ [illegible] މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] އަމުރެއްކަން އެނގެއެވެ.

02- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިޢުނާފު ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވޭތޯ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުން އެ އަމުރު [illegible]، އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި "ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

ގެ 07 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރުން ނުކުތާތަކުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވާ ފުރަތަމަ ވާރިސް ބަރުދަން ދޫކޮށްލެއްވި ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.
- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "މަތީ މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ އަމަލުކުރަން ދަށު މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނޭ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރަންވީ އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނިކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވިއިރު އެ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، އަސާސީ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރގެ މަޖިލީހުގައި މައްސަލާގައި ހިފާ ދެފަރާތުން ދައުވާކޮށްފައިވާ ހުކުމްކުރެވިފައިވާ މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަހަތު ސަލާމަތީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

(ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހާ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދުކުރެވޭ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގެ ޤަވާޢިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަންދުކުރެއްވުމަށް 5 ސަބަބެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެއީން ސަބަބެއް ހޯދުމަށް ނުވަތަ

ނުކުރެވުމުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވަނީ ހުކުމްއަރުވާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން ހުރެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތުގެ ނިންމުމުގެ ގަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، އެމީހަކީ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ނިޔަ ޝަރީޢަތުން ފިލައިގެން ދިއުމުގެ ނުރައްކާ ހުރި މީހެއްކަން، ނުވަތަ ހެކިބަސްދޭނޭ މީހުންނަށް ނުފޫޒުފޯރުވާނެކަން، ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށްތަކެއް ކުރުމުގެ ނުރައްކާހުރިކަން، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާނެކަން ނުވަތަ ތަހުޤީޤަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަން، އެހެނީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަސާސެއް ނުހުރެ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭކަން އެނގެން ހުރެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރެވުމުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކިތަކެއް ނެތްކަމުގައި ވިޔަސް، ޝައްކުކުރެވޭ ކުށުގެ ނިސްބަތުން ކަށަވަރުކުރެވެން ހުރި ޤަވީ ސަބަބުތަކެއް އޮތުން ލާޒިމުވާނެއެވެ. އަދި އެކަން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި ހަމަ ބޭނުންކުރެވޭ އުޞޫލުތަކުގެ ތެރެއިން، އެކަމުގައި ހިމެނޭ ސަބަބުތަކާއި، އަދާލަތު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް ބަލާލެވިދާނެއެވެ. ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތުން ގަބޫލުކުރެވޭ ޤަވީ ސަބަބުތަކެއް ނެތި މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަމެކެވެ. އަދި އެހެންކަމުން މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ބަލަންޖެހޭ ދާއިރާގެ ޙައްޤުތައް ނިސްބަތުން ބަލައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރެއްވިކަން އެނގެން ހުރެއެވެ.

(ހ) މިއިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ދާއިރާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ، މަސްތުވާތަކެތި ބަހައްޓައިގެން/ ގަނެވިއްކުމުން/ ޖާގަދިނުމުގެ ތުހުމަތުގައި، ޑްރަގް ޓެސްޓް ސަރިފިކެޓްގެ ނަންބަރު: MF/141123 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިންނާއި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދިފާޢުއްޖާގެ ހުށަހެޅި ތަކެތީގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން އެނގެން ހުރެއެވެ. މުއްދަތު ތެރޭގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ އަދި މަސްތުވާތަކެތި ޑްރަގް ޓެސްޓް ސަރިފިކެޓްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މީހުން ބަހައްޓަވާ ތިބިކަމަށް މަސްތުވާތަކެއް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދަލީލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ހުރެއެވެ.

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން ތަޙްޤީޤު [illegible] [illegible] ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމައްސަލައިގައި، [illegible]؛

[illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން [illegible] ކުރެވިފައިވަނީ 2015 ޑިސެންބަރު 11 ވަނަ [illegible] އެހެން [illegible]، ފެށިގެން ޖުމްލަ 77 (ހަތްދިހަ ހަތެއް) ދުވަހު ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 37 (ތިރީސް ހަތެއް) [illegible]، [illegible] [illegible] 40 (ސާޅީސް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

އިސްތިއުނާފު [illegible] ކޯޓު އަމުރުގައި [illegible] މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން [illegible].

ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމަށް [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރު ބަދަލު [illegible] މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން [illegible].

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ހުރުމުން، [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/1354 ކޯޓު އަމުރު [illegible] [illegible] ސަބަބެއް [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.